OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto **Lausunto** E 123/2021 vp

7.2.2022

ASIA: Komission tiedonanto: EU:n toimintasuunnitelma ihmissalakuljetuksen torjumiseksi (2021-2025). E-kirjelmä.

Oikeusministeriö kiittää lakivaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Komissio hyväksyi 29.9.2021 uudistetun ihmissalakuljetuksen vastaisen EU:n toimintasuunnitelman vuosille 2021–2025 (COM (2021) 591 final). Aloite on osa komission vuonna 2020 antamaa kokonaisvaltaista tiedonantoa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistamiseksi sekä tiedonantoa EU:n turvallisuusunionistrategiasta. Toimintasuunnitelmassa ei ole kyse uudesta lainsäädäntöinstrumentista eikä siinä esitetä varsinaisia lainsäädäntöaloitteita.

Oikeusministeriö yhtyy E-kirjeessä kuvattuun valtioneuvoston kantaan ja suhtautuu toimintasuunnitelmaan ihmissalakuljetuksen torjumiseksi myönteisesti. Toimintasuunnitelma on kannatettava salakuljetettavien henkilöiden hengen, turvallisuuden ja muiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen edistämisen kannalta. Oikeusministeriö toteaa edelleen, että toimintasuunnitelman toteuttamisessa on huolehdittava myös muiden perusoikeuksien, kuten henkilötietojen suojan, asianmukaisesta turvaamisesta.

Oikeusministeriö pitää kannatettavina toimintasuunnitelmassa mainittuja EU:n toimia, jotka tähtäävät salakuljetettujen hyväksikäytön estämiseen ja hyväksikäytettyjen suojelemiseen. Tärkeää on tunnistaa hyväksikäytön eri muodot, ihmiskauppa mukaan lukien, ja tarjota hyväksikäytetyille heidän tarvitsemaansa apua. EU:n ihmiskaupan vastaisen toiminnan tehostamisen osalta oikeusministeriö viittaa tarkemmin valtioneuvoston selvityksiin E 113/2020 vp ja E 79/2021 vp.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että ihmissalakuljetuksen torjumiseksi viranomaisten välinen yhteistyö toimii tehokkaasti ja aukottomasti läpi koko rikosprosessiketjun. Oikeusministeriö pitää hyvänä oikeudellisen yhteistyön lujittamista ja kannattaa oikeusviranomaisten, kuten EU:n rikosoikeudellisen yhteistyön viraston eli Eurojustin hyödyntämistä rajat ylittäviä tutkintoja koskevissa rikosprosesseissa. Eurojust tukee jäsenvaltioiden viranomaisia rikosprosessin kaikissa vaiheissa. Eurojustilla on laaja yhteysviranomaisten verkosto sekä yhteistyösopimuksia myös EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa. Lisäksi Eurojustilla on tiiviit yhteydet EU-instituutioihin ja muihin EU:n virastoihin, kuten Europoliin. Oikeusministeriö korostaa yhteistyön tiivistämisen tärkeyttä myös Euroopan neuvoston kanssa, jossa ihmissalakuljetus on niin ikään parhaillaan yksi priorisoiduista teemoista.

Myös Europol on tärkeä yhteistyötaho. Europolin mahdollisuuksiin vaihtaa tietoa ja tehdä yhteistyötä kumppanimaiden ja yksityisten tahojen kanssa tulee kiinnittää huomiota samalla kuitenkin ottaen

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

huomioon Europolin tehtävät ja toimivalta sekä henkilötietojen asianmukainen suojaaminen. Myös tiivis yhteistyö Europolin ja Eurojustin välillä on tärkeää.

Oikeusministeriö toteaa, että E-kirjeessä käytetty termi *rikostiedustelu* kattaa lähinnä rikosten selvittämisvaihetta edeltäviä vaiheita ja toimia. On lisäksi otettava huomioon, että rikosten tiedusteluvaiheeseen liittyy myös muita perusoikeusherkkiä kysymyksiä kuin yksityisyyden suoja.

Oikeusministeriö arvioi mahdollisia tulevia lainsäädäntöaloitteita ja ottaa niihin tarkemmin kantaa niiden antamisen yhteydessä.